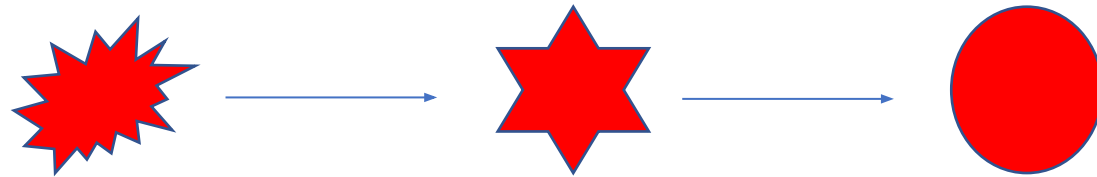

Oplæg om implementering – en begrebsramme

Præsentation af mig

- Steen Juul Hansen
- Cand.oecon og ph.d i offentlig forvaltning
- Interesseområde styring og ledelse af professionelle i den offentlige sektor. Styringsværktøjer er ikke meget værd, hvis de ikke implementeres i overensstemmelse med deres hensigt.
- Publiceret om styring, ledelse og professionelle, senest om Implementering med effekt.

Hovedbudskaber

Formål: Fortælle om teorier og begreber om implementering - MBI

- Lærere er professionelle og vil sætte deres faglighed i spil
- Organisationer er sociale fællesskaber
- Implementering af nye opskrifter skal håndtere vilde problemer
- Implementeringsprocesser skal være meningsfulde for deltagerne
- Den organisatoriske kontekst skal være organisk og samarbejdsorienteret.

Implementering

Begrebet implementering kan forstås på flere måder. Man kan definere implementering som

”en beskrivelse af den komplicerede konkretiseringsfase, som organisationsopskrifter skal gennemløbe, når de omsættes til praksis i den virkelige verden” (Roland 2015a: 21).

I offentlige organisationer handler det om, at omsætte politiske og administrative beslutninger til praksis. Beslutningerne kan være truffet i Folketinget, i kommunalbestyrelsen, i forvaltningen eller på den enkelte skole.

Fire perspektiver på implementering

- Man kan skelne mellem fire forskellige perspektiver til forståelse af implementeringsbegrebet:
 - et rationelt perspektiv. De professionelle er **objekter** for styring.
 - Organisationen fungerer som en maskine
 - et evidensbaseret perspektiv. Der er en **rigtig** måde at gøre det på.
 - Organisationen handler vidensbaseret.
 - et politisk perspektiv. Aktører er udsat for **magt**.
 - Organisationen er en arene for magtkampe
 - et sociologisk perspektiv. Aktører søger **mening** og interagerer.
 - Organisationen er et socialt fællesskab

Opsamling på de fire perspektiver

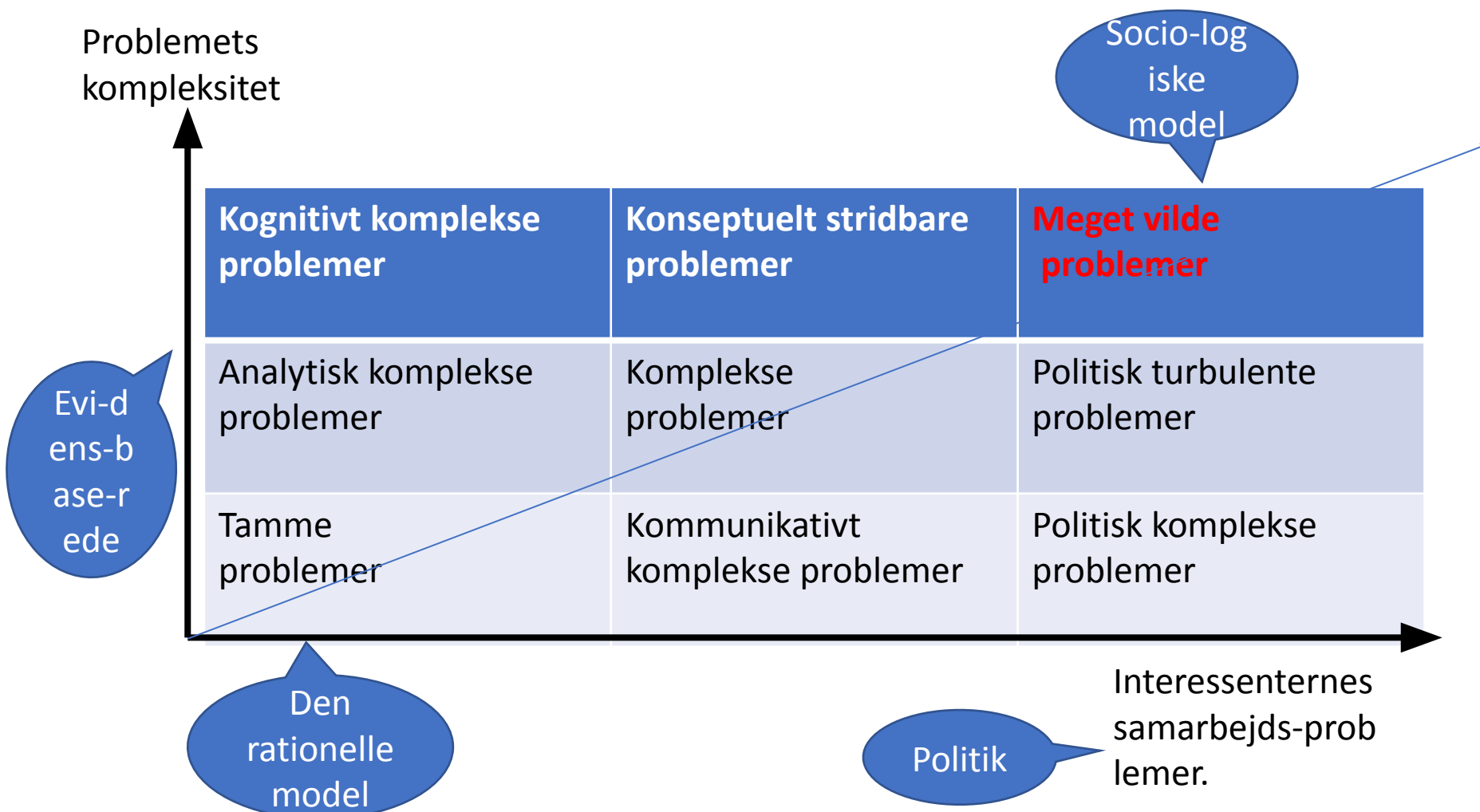
	Rationelt perspektiv	Evidensbaseret perspektiv	Politisk perspektiv	Sociologisk perspektiv
Aktørsyn	Organisationen og dens ansatte som objekt for styring	Organisationen og dens ansatte er aktive medskabere i processen	Organisationen og dens ansatte som politisk aktør	Organisationen og dens ansatte som subjekt og medskaber af styring
Syn på implementeringsprocessen	Meget optimistisk	Delvist optimistisk	Ikke særlig optimistisk	Delvist optimistisk
Konsekvenser for implementeringsprocesser	Reformen implementeres i overensstemmelse med hierarkiet og efter hensigten. Top-down	Reformen oversættes i et aktivt samspil mellem ledelse, medarbejdere og den eksisterende praksis. Top-down og bottum-up	Reformen implementeres efter aktørernes politiske interesser og politiske styrke. Top-down og bottum-up	Reformen oversættes i et aktivt samspil mellem ledelse, medarbejdere og hen-syn til den eksisterende praksis. Bottum-up

Perspektiv 4: Det sociologiske perspektiv

- I det sociologiske perspektiv opfattes organisationer og dens medlemmer ikke som rationelle aktører. For organisationer gælder det mere om at sige og gøre det rigtige og moderne – de skal være legitime.
- Perspektivet beskæftiger sig med, hvordan institutionaliserede organisationsopskrifter på den rigtige og moderne organisation ser ud, hvordan opskrifterne spredes mellem organisationer, og med hvordan organisationerne optager og håndterer opskrifterne – altså implementerer dem.
- Offentlige organisationer kan ikke i det lange løb modsætte sig politiske krav og ønsker (Røvik, 2016). De må på et eller andet tidspunkt tage dem til sig og implementere dem.

Vilde problemers typologi (Head & Alford, 2015)

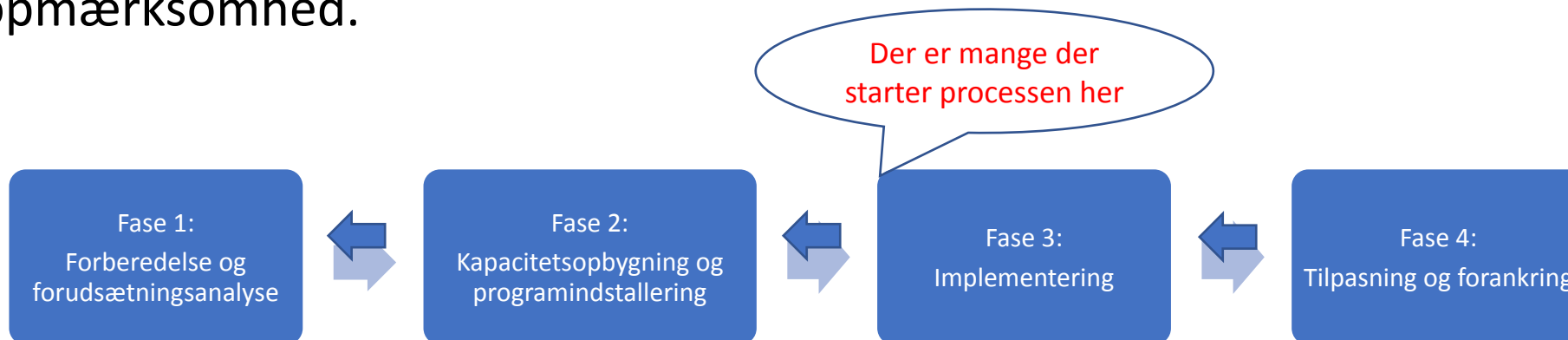
Man løser ikke vilde problemer, man snakker om dem og håndterer dem.

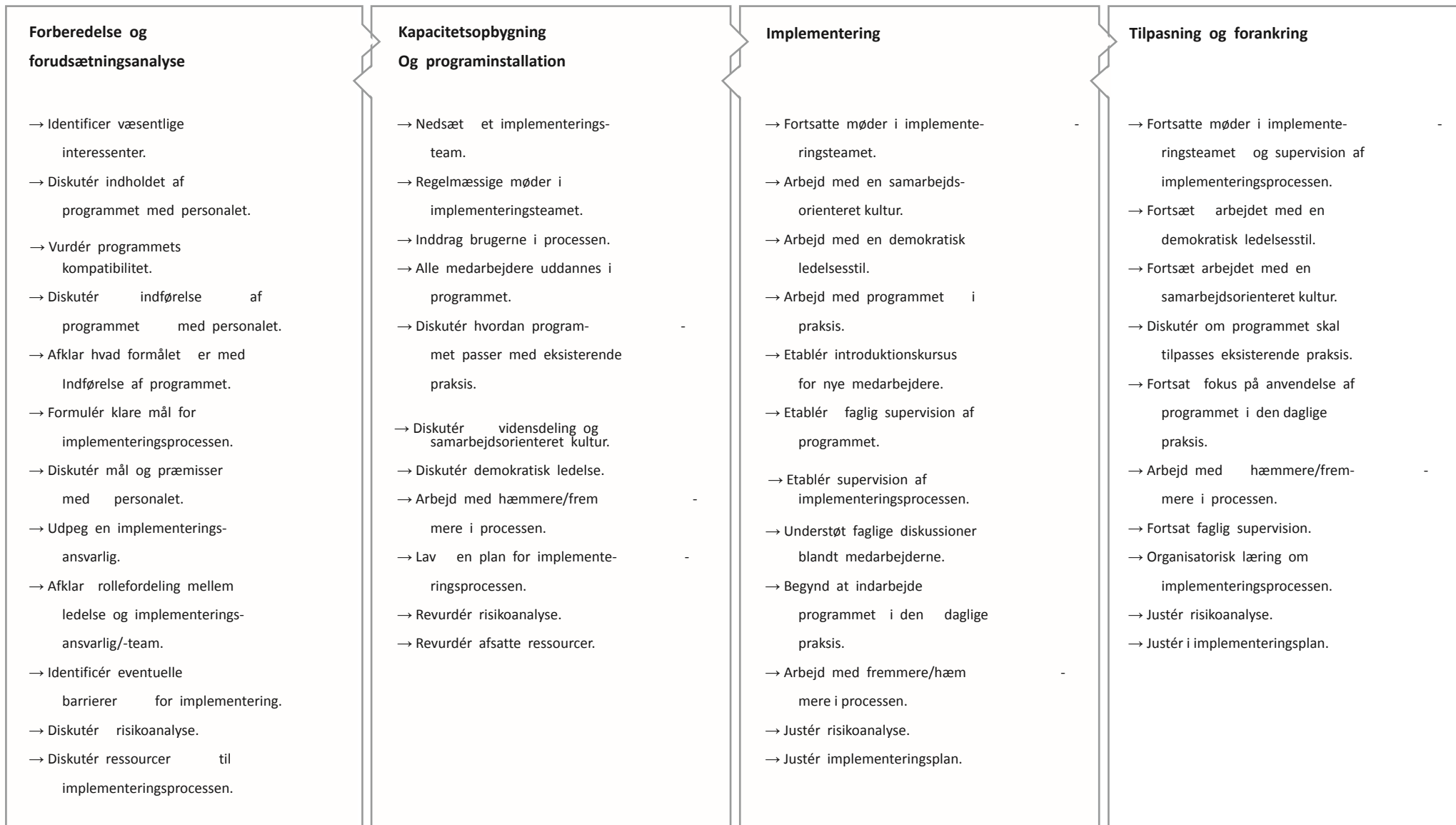
En fasemodel – Model for Bæredygtig Implementering

En implementeringsproces er et sammenhængende udviklingsforløb, hvor udviklingen ikke nødvendigvis er fremadskridende hele tiden, og hvor det kan være nødvendigt at gentage eller omgøre beslutninger og handlinger.

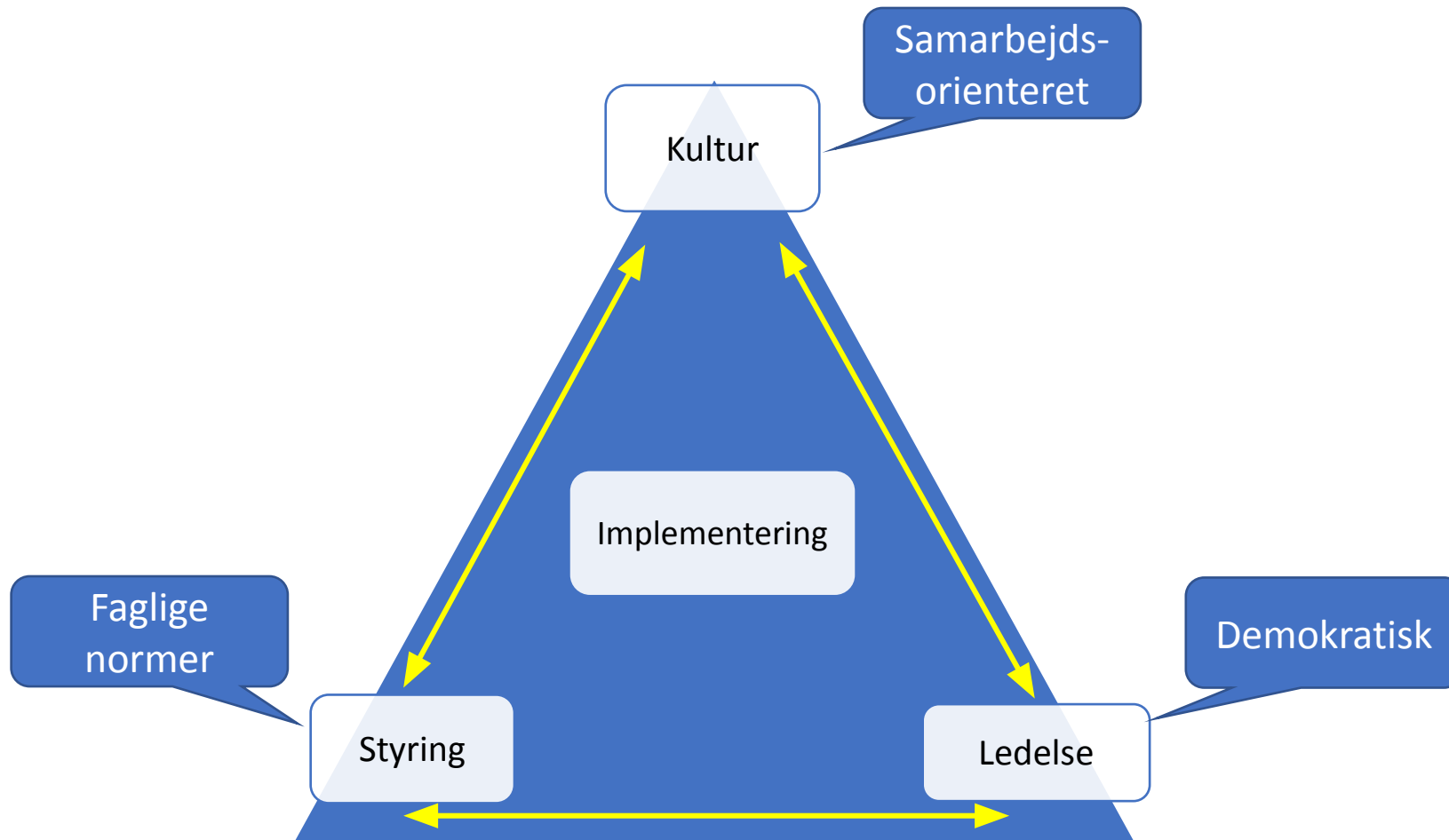
Den bæredygtige implementeringsproces omfatter 4 faser, der alle kræver opmærksomhed.

MBI-modellen – faser og aktiviteter

Bermudatrekanten eller den Gyldne trekant

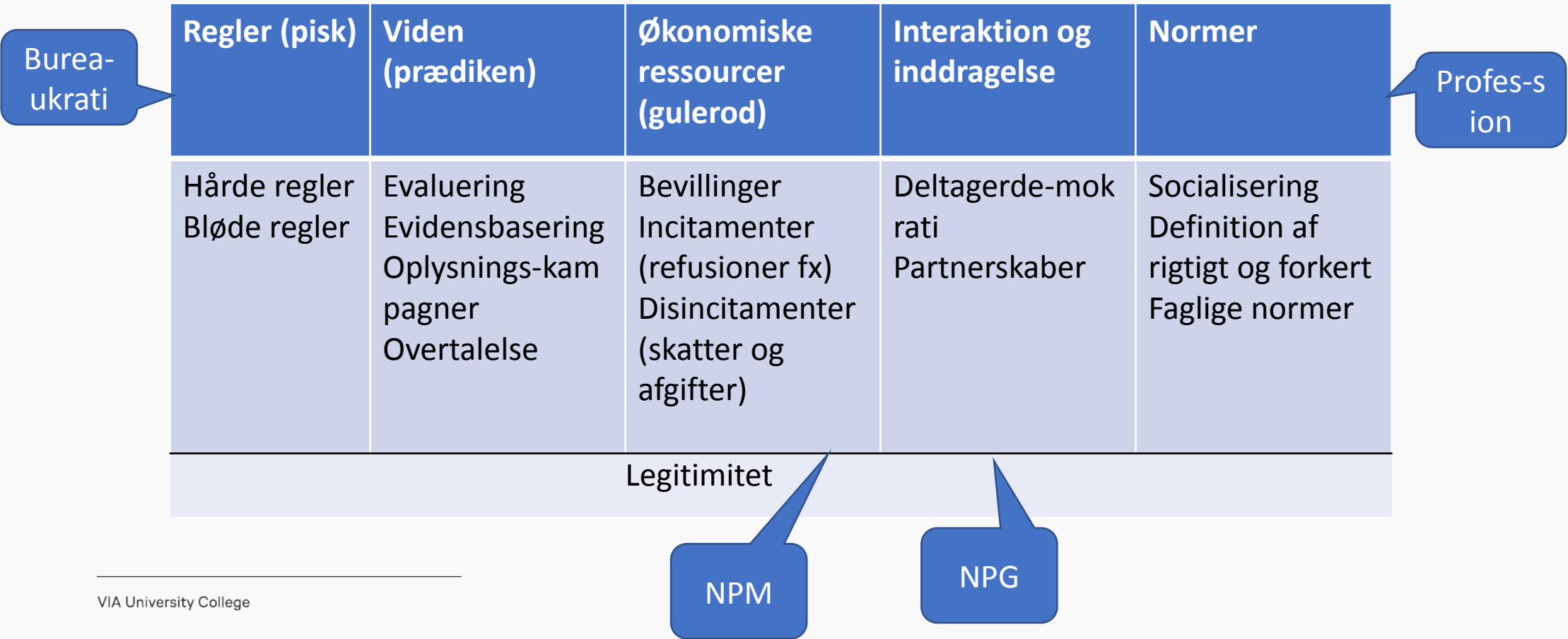

Fire styringsparadigmer: Forskellige måder at tænke styring på.

	Bureaukrati	Professionsstyring	NPM og marked	NPG og netværk
Styreform og styringsværktøj	Formelle regler	Delegation og faglige normer	Økonomiske res-sourcer: målsty-ring, incitammenter	Interaktion: Borgerinddragelse og forhandling i netværk
Borgerrolle	Passiv modtager af offentlig service og vælger	Vejledt og opdraget person - klient	Kunde og forbruger	Aktivt medlem af et netværk
Offentlig ansat	Embedsmand	Fagprofessionel	Kontraktholder	Facilitator
Motivation	Udøve myndighed	Vejlede klienten	Maksimere sin egen nytte	Det gode samfund og det fælles bedste
Formel organisationsform	Mekanisk og formelt hierarki	Fagbureaukrati og organisk	Koncernstruktur og kontrakter	Organisk og tværprofessionelt

Hvordan?

Værktøjsperspektivet: Styringsværktøjer (Policydesign)

Organisationsperspektivet – en samarbejdsorienteret kultur

	Profession	Adhokrati	Hierarki	Markedet
Orientering	Samarbejde	Kreativitet	Kontrol	Konkurrence
Ledertype	Facilitator, mentor og teambuilder	Innovativ og visionær	Koordinerer, kontrollerer og organiserer	Konkurrence og fokuseret ledelse
Værdier	Engagement, kommunikation og udvikling	Innovation og agilitet	Produktivitet og ensartethed	Målopfyldelse og profitabilitet
Effektivitetsopfattelse	Deltagelse og menneskelig udvikling	Innovation og agilitet	Regeloverholdelse	Profit og målopnåelse

Professionskultur/en samarbejdsorienteret kultur

Medarbejderne i en organisation præget af en professionskultur eller en samarbejdsorienteret kultur

- **Deler værdier** og mål for organisationen.
- De **samarbejder** og deltager i fællesskabet på arbejdspladsen, som er præget af en vi-følelse.
- De ansatte har **tillid** til hinanden og tør at forholde sig kritisk til egen og andres professionelle praksis;
- Organisationen fungerer som en stor **familie**.
- Arbejdet i organisationen er præget af **teamwork** i modsætning til en individualiseret arbejdskultur, hvor de enkelte medarbejdere er en slags privatpraktiserende professionel.
- **Effektivitet** er først og fremmest noget, der bliver skabt i et tæt samarbejde mellem ledelse og medarbejdere.
- Medarbejderne skaber organisationen og dens resultater i **fællesskab**. Kunder betragtes som partnere, og ledelsen skal fremme medarbejdernes loyalitet.
- Ledere betragtes som mentorer, og organisationen er holdt sammen af **tradition** og loyalitet.

Litteratur

- Albers, Bianca m. fl. (red.), Implementering. Fra viden til praksis på børne- og ungeområdet, Dansk Psykologisk Forlag.
- Alford, J. & B. W. Head (2017), Wicked and less wicked problems: a typology and a contingency framework, *Policy and Society*, 36:3, 397-413.
- Hansen, S. J. (2019), Perspektiver på implementering, i *Styring og ledelse af professionelle i den offentlige sektor*, København: Hans Reitzels Forlag
- Hansen, S. J. (2019), *Styring i den offentlige sektor*, i *Styring og ledelse af professionelle i den offentlige sektor*, København: Hans Reitzels Forlag
- Hansen, S. J., S. Kaspersen, K. M. Pöckel & C. Madsen (2022), *Implementering med effekt*, Dafolo.
- Nielsen, Vibeke Lehmann (2014), *Implementering*, i *Offentlig forvaltning – i et politologisk perspektiv* redigeret af Jens Blom-Hansen mfl., København: Hans Reitzels Forlag
- Roland, P. & E. Westergård (red.)(2015), *Implementering. Å omsette teorier, aktiviteter og strukturer i praksis*, Oslo: Universitetsforlaget.
- Røvik, K. A. (2016), *Trender og translasjoner. Ideer som former det 21. århundrets organisasjon*, Universitetsforlaget.
- Winter, Søren C. & Vibeke Lehmann Nielsen (2008), *Implementering af politik*, Århus: Academica.